

Liite 1 Kelan tiedonsaantioikeuden lakisääteiset perusteet

Kelan tiedonsaantioikeus perustuu seuraaviin lakeihin:

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)

13 § Rekisteritietojen käyttö

Valvontaviranomaisilla on oikeus käyttää ja pitää rekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Palvelunjärjestäjällä on oikeus käyttää rekisterin tietoja tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Valtion viranomaisilla ja julkisoikeudellisilla laitoksilla on oikeus käyttää rekisterin tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamista varten.

Kommentti [NL1]: Tämä lisätty.

Kommentti [HE2R1]: Hyvä näin.

Kuntoutuspalvelujen järjestäminen

- Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksia ja kuntoutusrahaetuuksia koskevan lain (566/2005) 3 §:n mukaan Kansaneläkelaitos järjestää ja korvaa tämän lain mukaisesti:
 - 1) ammatillista kuntoutusta;
 - 2) vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta;
 - 3) kuntoutuspsykoterapiaa; sekä
 - 4) harkinnanvaraisena kuntoutuksena muuta kuin 1–3 kohdassa tarkoitettua ammatillista tai lääkinnällistä kuntoutusta.
- Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksia ja kuntoutusrahaetuuksia koskevan lain (566/2005) 59 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan etuuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai sellaiset välttämättömät tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa

sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tai määrättyjen tehtävien toimeenpanemiseksi valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä.

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 13.2 §:n mukaan palvelunjärjestäjällä on oikeus käyttää rekisterin tietoja valvontalaissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Kuntoutusraha

- Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksia ja kuntoutusrahaetuksia koskevan lain (566/2005) 1 §:n mukaan Kansaneläkelaitos järjestää ja korvaa kuntoutusta sekä turvaa kuntoutujan toimeentuloa kuntoutuksen aikana tämän lain mukaisesti.
- Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksia ja kuntoutusrahaetuksia koskevan lain (566/2005) 5 §:n mukaan tämän lain toimeenpanosta vastaa Kansaneläkelaitos, joka myös päättää etuuksien myöntämisestä ja maksaa etuudet.
- Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksia ja kuntoutusrahaetuksia koskevan lain (566/2005) 18 §:n 4 momentin mukaan kuntoutusrahan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että kuntoutus toteutetaan Kansaneläkelaitoksen hyväksymässä kuntoutuslaitoksessa. Tässä momentissa tarkoitettuja kuntoutuspalveluja antavalla kuntoutuslaitoksella tulee olla yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) 4 §:ssä tarkoitettu lupa terveydenhuollon palvelujen antamiseen tai yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 7 §:ssä tarkoitettu lupa ympärivuorokautiseen sosiaalipalvelujen antamiseen. Lisäksi kuntoutuslaitoksella tulee olla tässä momentissa tarkoitetun kuntoutuksen kannalta asianmukaiset tilat ja laitteet sekä toiminnan edellyttämä henkilöstö. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä edellytyksistä, joiden on täyttyttävä, jotta kuntoutuslaitos voidaan hyväksyä tässä momentissa tarkoitetuksi kuntoutuslaitokseksi.

- Valtioneuvoston asetuksen Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista (646/2005) 2 §:n mukaan Sosiaalihuoltolain (1301/2014) perusteella päihde- ja riippuvuustyönä tai terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella päihde- ja riippuvuushoitona taikka, kun kuntoutuksen antajana on Ahvenanmaan maakunta tai Ahvenanmaan maakunnan kunta, päihdehuoltolain (41/1986) perusteella annettavan laitospuolittaisen kuntoutuksen kuntoutuspalvelun antajiksi voidaan hyväksyä kuntoutuslaitokset, jotka antavat laitospuolittaisista päihde- ja riippuvuustyönä tai päihde- ja riippuvuushoitona annettavaa kuntoutusta ja joilla on edellytykset antaa sellaista päihde- ja riippuvuustyönä tai päihde- ja riippuvuushoitona annettavaa kuntoutusta, jonka tarkoituksena on kuntoutujan työelämään tulo, työelämässä pysyminen tai työelämään palaaminen. Päihde- ja riippuvuustyönä tai päihde- ja riippuvuushoitona annettavan laitospuolittaisen kuntoutuksen tulee olla hyvän kuntoutuskäytännön mukaista ja perustua erityisasiantuntemukseen ja erityisosaamiseen.
- Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksia ja kuntoutusrahaetuuksia koskevan lain (566/2005) 59 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan etuuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai sellaiset välttämättömät tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tai määrättyjen tehtävien toimeenpanemiseksi valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä.

Eläkkeensaajan asumistuki

- Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 43 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asumistuen ratkaisemista varten välttämättömät tiedot valtion,

hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä.

- Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 46 §:n 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta.
- Neuvottelumenettely: Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 7 §:n 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, milloin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin laitoshoido on jatkuvaa ja julkisilla varoilla rahoitettua. Tarvittaessa Kansaneläkelaitos ja hyvinvointialueet neuvottelevat, onko toiminta tässä pykälässä tarkoitettua julkista laitoshoidoa tai avohoidoa. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja hyvinvointialueiden välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

Sairaanhoitokorvaukset

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) 47 §.
Salassapitosäynnösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä valvontaviranomainen voi luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla valtakunnallisesta palveluntuottajien rekisteristä sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään:
- 1) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutus-, eläke- ja vammaisetuksia myönnettäessä tarvittavat tiedot sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajista sekä muut palveluntuottajien toimintaa koskevat tiedot sairausvakuutuskorvausten taksojen määrittämiseksi ja korvausjärjestelmän kehittämiseksi;

Rajat ylittävä terveydenhuolto

Kommentti [HE3]: Tuossa alla alkuperäiset kommentit. Marika Lahtivirta (marika.lahtivirta@kela.fi) on muokannut tekstiä Noora Lehmuston kommentin mukaisesti.

Kommentti [HM4]: tämä pykälä on todella pitkä, joten sitä ei lähdetty kopiomaan. pykälä kertoo taustan eli sen, että asiakkaalle myönnetään todistus oikeudesta hoitoetuksiin Suomessa. tämä todistus lähetetään asiakkaan kotikunnan mukaiselle hyvinvointialueelle tiedoksi, mutta tätä ei lue suoraan missään laissa. todistus osoittaa hyvinvointialueille, että niillä on oikeus hakea valtion korvausta. pohdimme siis onko tarkoituksenmukaista kopioida koko pykälää vai riittäisikö maininta pykälänumerosta?

Kommentti [NL5R4]: Tämän osalta meille jäi epäselväksi, mihin tiedonsaantioikeus perustuu. Tässä 32 b §:ssä on lueteltu tahot, joilta on oikeus saada tietoja, eikä Valviraa ole luettelossa. Mietimme vielä sitä, riittäisikö valvontalain 13 §:n 3 mom. Meille jäi kuitenkin epäselväksi, mihin Soterin tietoja käytännössä tarvitaan näiden asioiden käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 13 § 3 momentin mukaan julkisoikeudellisilla laitoksilla on oikeus käyttää rekisterin tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamista varten. Rajat ylittävän terveydenhuollon etuuksien osalta Kelan lakisääteiset tehtävät sekä niitä koskeva tiedonsaantioikeudet on mainittu laissa rajat ylittävästä terveydenhuollosta (1201/2013, jäljempänä *rajalaki*). Lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseen Kela tarvitsee rekisteristä tietoa julkisen terveydenhuollon toimijoista sekä ylioppilaiden terveydenhoitosäätiöistä (YTHS) oikeiden kumppaneiden löytämiseksi ja/tai oikean tiedon varmistamiseksi.

Rajalaissa on säädetty Kelan oikeudesta saada tietoa julkisen terveydenhuollon ylläpitäjiltä, eli hyvinvointialueilta, Helsingin kaupungilta ja HUS-yhtymältä sekä YTHS:ltä eri rajat ylittävän terveydenhuollon etuuksissa.

- Rajalain yleinen tiedonsaantia koskeva pykälä löytyy lain 32 b §:ssä:
”Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada pyynnöstä maksutta hyvinvointialueelta, Helsingin kaupungilta sekä HUS-yhtymältä kustannusten korvaamista koskevassa 3 luvussa ja Eläketurvakeskukselta, eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta, Verohallinnolta, ulkoministeriöltä sekä Maahanmuuttovirastolta hoito-oikeuksien selvittämistä ja hoito-oikeustodistusten myöntämistä koskevassa 4 luvussa tarkoitettujen tehtävien täytäntöönpanoa varten tai käsiteltävänään olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot.”
- Lisäksi on tiedon saannista tai antamisesta säädetty seuraavissa rajalain pykälissä:
 - o Kansainväliset korvaukset ja ennakkoluvallinen hoitoon hakeutuminen (EU-asetuksen 883/2004 tai kansainvälisen sopimuksen mukainen lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella):
”Kansaneläkelaitos laskuttaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kustannukset niistä vastaavalta hyvinvointialueelta, Helsingin kaupungilta tai HUS-yhtymältä. Kansaneläkelaitos antaa kustannusten korvaamiseksi tarpeelliset tiedot kustannuksista vastaavalle hyvinvointialueelle, Helsingin kaupungille tai HUS-yhtymälle, jonka on maksettava kustannukset viivytyksettä Kansaneläkelaitokselle.”
(Rajalaki 21 § 3 mom)

- Valtion korvaus: ”Edellä 1–3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista korvataan terveydenhuollon palvelujen antamisesta aiheutuneiden kustannusten määrä, jonka hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS-yhtymä laskuttaisi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 57 §:n perusteella toisen hyvinvointialueen asukkaalle annetun hoidon kustannuksista. Korvauksen hakijan on annettava kustannusten korvaamiseksi tarpeelliset tiedot Kansaneläkelaitokselle.” (Rajalaki 20 § 4 mom)
- Valtion korvaus: ”Edellä 1 momentissa tarkoitetuista kustannuksista korvataan terveydenhuollon palvelujen antamisesta aiheutuneiden kustannusten määrä. Korvauksen on perustuttava tuotteistukseen tai tuotehintaan, jolla Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö seuraa omaa toimintaansa. Korvauksen hakijan on annettava kustannusten korvaamiseksi tarpeelliset tiedot Kansaneläkelaitokselle.” (Rajalaki 20 a § 2 mom)

Lastenhoidon tuet

- Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 23a §:n 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai muun tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

6) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä sosiaalipalvelun tuottajalta ja muulta hoitolaitokselta.

Kommentti [NL6]: Tässä mainittu tiedonsaantioikeus terveydenhuollon toimintayksiköltä jne. Onko tämä kohta tarpeellinen?

Kommentti [HE7R6]: (Sandfall Elina elina.sandfall@kela.fi) Lastenhoidontukien osalta ei tarvitse mainita pykälän 6)-kohtaa.

Kanta-palvelut

- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023) 65 §:n mukaan Kelan velvollisuutena on järjestää asiakastietolaissa tarkoitetut valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut. Tähän tehtävään liittyen Kela tarvitsee

Valviralta tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntajista, joiden tulee ottaa käyttöönsä Kanta-palvelut asiakastietolaissa säädetyllä tavalla. Ottaen huomioon, että tarvittavissa tiedoissa ei ole kyse salassa pidettävistä tiedoista, olisi tarkoituksenmukaista, että Kela saisi tiedot Valviralta siten, että Kela voisi tarkistaa palveluntajien tiedot Valviran tarjoamasta käyttöliittymästä suoraan ilman erillistä tietopyyntöä. Tiedot ovat tarpeen, jotta Kela pystyy Kanta-palvelujen järjestäjänä varmistamaan palveluntajien tietojen oikeellisuuden esimerkiksi tapauksissa, jossa epäillään, etteivät tiedot ole yhdenmukaisia THL:n järjestämän Sote-organisaatiorekisterin ja Valvira – Terveydenhuollon itsenäiset ammatinharjoittajat -rekisterin kanssa. Lisäksi asiakastietolain 66 §:ssä säädetään erikseen Kelan oikeudesta saada Valviralta tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä.

Työterveyshuollon korvaukset

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) 47 §:n 1 momentin 1 kohta. Salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä valvontaviranomainen voi luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla valtakunnallisesta palveluntuottajien rekisteristä sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään: 1) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutus-, eläke- ja vammaisuuksia myönnettäessä tarvittavat tiedot sosiaali- ja terveystieteiden tuottajista sekä muut palveluntuottajien toimintaa koskevat tiedot sairausvakuutuskorvausten taksojen määrittämiseksi ja korvausjärjestelmän kehittämiseksi;

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäminen

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) 13.2 §. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 13.2 §:n mukaan palvelunjärjestäjällä on oikeus käyttää rekisterin tietoja valvontalaissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.
- Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (695/2019) 31.2 §. Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä korvausta käsiteltävänä olevan tämän lain 3 ja 4 luvun

mukaisen asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot ulosottoviranomaiselta, yleiseltä tuomioistuimelta, sosiaali- ja terveydenhuollon lupaviranomaiselta sekä muulta valtion viranomaiselta.

Toimintansa päättäneiden sote-palveluntuottajien potilas- ja asiakasasiakirjojen arkistointipalvelu

- [Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain \(703/2023\) Asiakastietolain](#) 16 §:n mukaan toiminnan päätyttyä palvelunantajan on huolehdittava asiakirjojen toimittamisesta Kansaneläkelaitoksen säilytettäväksi ilman aiheutonta viivytystä. Kukin hyvinvointialue tai Helsingin kaupunki ja Kansaneläkelaitos ovat yhteisrekisterinpitäjiä. Kansaneläkelaitos vastaa yhteisrekisterinpitäjänä tietojen turvallisuuden varmistamisesta sekä tietojen säilyttämisestä ja hävittämisestä. Kansaneläkelaitos toimii tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdan mukaisena yhteyspisteenä.